

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I 1956 nedsatte statsministeriet en kommission med den opgave at overveje og fremkomme med en indstilling om, hvorvidt, i hvilket omfang og på hvilken måde offentlighed ville kunne gennemføres i den offentlige forvaltning.

Denne kommission afgav i 1963 en betænkning om offentlighed i forvaltningen (aktindsigt), (betænkning nr. 325/1963), der indeholdt et udkast til offentlighedslov. Lovudkastet omfattede både regler om »almindelig offentlighed« og regler om partsoffentlighed. Betænkningen indeholdt tillige et udkast til lov om partsoffentlighed alene.

I 1964 gennemførtes loven om partsoffentlighed i forvaltningen. Denne lov ophævedes, da den nugældende lov om offentlighed i forvaltningen (lov nr. 280 af 10. juni 1970) trådte i kraft den 1. januar 1971. Offentlighedsloven indeholdt en bestemmelse om, at forslag til revision af loven skulle fremsættes i folketingsåret 1974-75. I 1973 nedsatte justitsministeriet et udvalg, som skulle overveje eventuelle ændringer af offentlighedsloven. Dette udvalg afsluttede først sit arbejde i 1978 med en betænkning om offentlighedslovens revision (betænkning nr. 857/1978), der indeholder et udkast til ny offentlighedslov. Revisionen af loven er derfor blevet udskudt flere gange. Justitsministeriet har sideløbende hermed udarbejdet et udkast til forvaltningslov indeholdende regler om bl. a. partsoffentlighed.

Dansk Retspolitisk Forening afholdt i februar 1982 et seminar om offentlighedslovens revision. På dette seminar dannedes en arbejdsgruppe med den opgave at gennemgå de foreliggende udkast til revision af offentlighedsloven, herunder kapitlet om partsoffentlighed i udkastet til forvaltningslov.

Justitsministeren fremsatte den 15. marts 1984 forslag til lov om offentlighed i forvaltningen og forslag til forvaltningslov (se Folketingstidende 1983-84 (2. samling), forhandlingerne sp. 2243 og 3315 og tillæg A sp. 2905 og 2977). Forslagene er genfremsat den 3. oktober 1984 (se Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 66 og 315).

Forslagsstillernes forslag er inspireret af det redegørelsesarbejde, der er foregået i Dansk Retspolitisk Forenings arbejdsgruppe om offentlighed, og som er udsendt under titlen Offentlighedslovens Revision, AUC, februar 1983. Dette materiale er i forbindelse med udvalgsbehandlingen af de nævnte lovforslag i folketingsåret 1983-84 (2. samling) fremsendt til medlemmerne af folketingets retsudvalg. Forslagsstillerne er i det hele enige med Retspolitisk Forenings arbejdsgruppe om de tilgrundliggende principper for en offentlighedslov. Følgende afsnit er uddrag af den ovennævnte redegørelse. De kritiske bemærkninger om revisionsudvalgets arbejde retter sig derefter også mod regeringens lovforslag.

»Offentlighedsprincippet betydning

Indledning

Offentlighedsreglerne er centrale informationsretlige bestemmelser, der sammen med reglerne om mødeoffentlighed for kommunalbestyrelser og visse andre organer, projektoffentlighed ifølge love om den fysiske planlægning og ytringsfriheden, herunder ytringsfriheden for offentligt ansatte, bestemmer borgernes muligheder for information om den offentlige forvaltning.

Offentlighedsreglerne er nødvendige som supplement til de andre muligheder for information: reglerne om mødeoffentlighed sikrer f.eks. kun information om sager, der behandles på offentligt tilgængelige møder, men ikke om sager, der afgøres i de kommunale udvalg, ligesom møderne i de fleste statsorganer foregår bag lukkede døre.

Offentlighedsreglerne er ikke blot nødvendige som supplement, men er fundamentale for muligheden for – på det tidspunkt borgerne, organisationerne, pressen er interesserede – at få information om det, der foregår i den offentlige forvaltning.

Revisionsudvalget fremsætter i sin betænkning enkelte forslag, som vil udvide aktindsigtsadgangen i forhold til den gældende lov, men andre forslag vil betyde væsentlige indskrænkninger. I øvrigt drøfter udvalget mulige udbygninger af akt-